

passend onderwijs midden-brabant

Verslag inventarisatiefase Veldinitiatief

“Onderzoek naar de mogelijkheden om een passender diplomagericht aanbod VMBO 3 en
4
basis en kader voor cluster 3 en 4 leerlingen binnen het REC Midden Brabant.”

Inhoud

Vooraf	3
Onderzoeksopzet	4
Onderzoeksresultaten	7
Advies	11
Conclusie	14

Vooraf

Sinds 1 mei 2010 voer ik in opdracht van het REC bestuur een onderzoek uit. Hierbij zet ik de onderzoeksresultaten uiteen van de inventarisatiefase van het onderzoek.

Door het bestuur van het REC ben ik gevraagd dit onderzoek te doen. Momenteel werk ik als adjunct-directeur op Sg. De Keyzer en stuur de onderbouw en middenbouw aan. Hiervoor was ik werkzaam binnen de VMBO-afdeling van het huidige Parcours.

In de eerste fase van het onderzoek was ik erg gericht om oplossingen te zoeken binnen het REC. In het verloop van het onderzoek werd ik ingehaald door de realiteit en door verschillende mensen die ik sprak geadviseerd het onderzoek breder te trekken en te onderzoeken welke mogelijkheden er liggen binnen de werkvelden 1 en 2. Bij deze rapporteer ik mijn bevindingen aan het bestuur van het REC Midden Brabant. Ik hoop dat deze rapportage mede richting kan geven aan het organiseren van meer succesvolle diplomagerichte trajecten die leerlingen binnen vso-onderwijs op VMBO-basis en Kaderniveau volgen.

Tijdens de Inventarisatiefase heb ik gesproken met de volgende betrokken directieleden vanuit het REC:

Mytylschool	Gert Dolfsma	Directeur
	Bart Wayers	Adjunct-directeur
Parcours	Jan Castelein	Meerschools Directeur
	Serge Maas	Directeur
REC	Harry Hoekjen	Directeur
Sg. De Keyzer	Bea Rombouts	Directeur
	Rianne van Giessen	Adjunct-directeur vso
SSOT	Joost van Gils	Directeur

Naast gesprekken met de betrokkenen binnen het REC heb ik gesproken met de het ik gesprekken gevoerd met:

Els Verschure	Infinite
Jos Derksen	Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Tilburg
Paula Sukel	Onderwijsgroep Tilburg
Sylvia Hasper	WEC-raad
Ward Habeds	Samenwerkingsverband VO Arnhem

Onderzoeksofzet

1. titel van het Initiatief.

Het onderzoeken van de mogelijkheden om een passend diplomagericht aanbod van VMBO 3 en 4 basis en kader voor cluster 3 en 4 leerlingen binnen het REC Midden Brabant te realiseren.

2. Ervaren knelpunt/probleemstelling.

Geconstateerd wordt door het REC Midden-Brabant dat het aantal leerlingen dat momenteel (succesvol) een diplomagericht traject volgt te gering is. De indruk bestaat dat er meer mogelijkheden moeten zijn voor leerlingen dan thans aangeboden worden. Momenteel is het voor de leerlingen van De Keyzer noodzakelijk dat er voor een diplomagericht traject geschakeld wordt naar een andere school om een diploma te behalen. Doel is dat leerlingen na een brugperiode van 2 jaar kunnen schakelen naar onderwijs binnen werkveld 1, of 2. Hiernaast kennen wij binnen het REC midden Brabant bij de Mytylschool en de VSO afdeling van Parcours de constructie om met andere scholen voor VMBO, of MBO om leerlingen toe te leiden naar een diploma.

In alle gevallen betekent het, dat voor de uitvoering van het diplomagerichte traject het REC Midden-Brabant afhankelijk is van andere scholen.

- Het huidige aanbod van VMBO basis en kader onderwijs binnen de clusters 3 & 4 is momenteel te beperkt en het bestrijkt te weinig sectoren.
- Het huidige aanbod van VMBO 3 en 4 basis en kader onderwijs voor leerlingen van de clusters 3 en 4 is onvoldoende op elkaar afgestemd.
- Het huidige aanbod van VMBO 3 en 4 basis en kader onderwijs voor leerlingen van de clusters 3 en 4 is onvoldoende afgestemd op het aanbod van het MBO.

NB.

Voor het wegwerken van bovengenoemde knelpunten is een brede regionale aanpak nodig, omdat gebruik gemaakt moet worden van de faciliteiten en expertise van werkveld 1 en 2 van het VMBO onderwijs.

3. Doelstelling van het Initiatief (SMART-formulieren)

Het doel van deze aanvraag is het uitvoeren van een onderzoek naar de mogelijkheden het aanbod VMBO basis en kader binnen de clusters 3 & 4 in kaart te brengen. Aansluitend op de conclusies en aanbevelingen wordt een pilot gestart. In deze pilot worden een achttal leerlingen betrokken in een diplomagericht traject.

Specifiek	Op basis van de onderzoeksresultaten wordt er een voorstel geformuleerd dat: <ul style="list-style-type: none">- het aanbod van VMBO basis en kader binnen de clusters 3 & 4 zodanig wordt ingericht dat meer leerlingen passender diplomagericht onderwijs ontvangen. Met behulp van dit diploma en door verbeterde afstemming met het Mbo wordt de doorstroming naar het Mbo-onderwijs verbeterd.
Meetbaar	<ul style="list-style-type: none">- realistisch is en gedragen wordt door de betrokken besturen en directies.
Acceptabel	<ul style="list-style-type: none">- het aanbod VMBO op basis en kaderniveau binnen cluster 3 & 4 onderling op elkaar afstemt. Er wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise, bevoegdheden en samenwerkingsrelaties, waaronder inbegrepen de scholen van VMBO in werkveld 1 en 2 en het Mbo.- het soms lastig aan te boren talent van jongeren binnen het REC Midden Brabant beter benut en hierdoor neemt de uitval af.
Realistisch	Om dit te kunnen realiseren moet een onderzoek gestart worden dat zich richt op de volgende zaken: <ul style="list-style-type: none">- Er is inzicht in het huidige aanbod van VMBO-onderwijs binnen het speciaal onderwijs. Het betreft dan onderwerpen als; bevoegdheden, praktijklokalen en samenwerkingsrelaties.
Tijdsgebonden	<ul style="list-style-type: none">- Waaronder inbegrepen de relaties met VMBO-scholen in werkveld 1 en 2 en het Mbo.- Er is inzicht in de mogelijkheden om gezamenlijk diplomagericht onderwijs aan te bieden aan leerlingen van cluster 3 & 4.- Op welke wijze hebben andere RECs het VMBO basis en kader onderwijs aangeboden.- De relaties met het bedrijfsleven i.v.m. leerwerktrajecten, stages e.d. worden geïnventariseerd. Hierbij worden de ervaringen benut binnen Triple T en MATS.

4. Uitwerking van de doelstelling naar activiteiten, waarbij aandacht voor zowel de leerling-gebonden als de organisatiegebonden component; bij de beschrijving van de activiteiten wordt ook de betrokkenheid van ouders en instellingen voor zorg en jeugdhulpverlening aangegeven.

Het eindresultaat

Het resultaat van het onderzoek is een plan van aanpak aan de besturen en directies van de betreffende scholen van cluster 3 & 4. De aanbevelingen in dit plan zijn praktisch van aard en gericht op uitvoering van leerling-gerichte activiteiten.

Eerste deel van het onderzoek, de inventarisatiefase

Vanaf 1 mei 2010 tot en met 15 december zal Frans Molkenboer een dag per week zich richten op dit onderzoek.

Eenzijds zal hij in kaart brengen wat de huidige stand van zaken is. Hierbij zal geïnventariseerd worden:

- Welke vorm van VMBO basis en kader onderwijs wordt er nu aangeboden op de verschillende scholen. Denk hierbij aan niveaus, aantallen leerlingen, problematiek van leerlingen.
- Welke mogelijkheden zijn er om bepaald onderwijsaanbod aan te bieden zijn er op de verschillende locaties. Denk hierbij aan bevoegdheden, (praktijk)lokalen, expertise.
- Aan welke richting en niveau van VMBO basis en kader onderwijs is behoefte bij leerlingen en ouders.
- Hoeveel leerlingen zouden in aanmerking komen voor de verschillende richtingen en niveaus.
- Welke samenwerkingsrelaties zijn er nu binnen het REC-onderwijs.
- Welke samenwerkingsrelaties zijn er nu tussen het REC-onderwijs en werkveld 1 en 2.
- Welke samenwerkingsrelaties zijn er nu tussen het REC-onderwijs en het bedrijfsleven.
- Welke samenwerkingsrelaties zijn er nu tussen het REC-onderwijs en het MBO.

Voor een aantal van de samenwerkingsrelaties geldt dat een aantal daarvan in de afgelopen jaren reeds zijn uitgevoerd. Nagegaan zal worden welke de ervaringen daarvan waren en welke de bevorderende en belemmerende factoren daarbij waren.

Dit zal hij doen door:

- Schoolbezoeken
- Interviews met directie en werknemers van de betrokken scholen
- Interviews met en enquêtes afgenomen bij ouders en leerlingen die VMBO-onderwijs volgen op een van de deelnemende scholen

Anderzijds zal hij een drietal good-practices in het land bezoeken om een gedegen advies te kunnen formuleren passend voor de situatie binnen dit REC. Hiertoe zal hij contact opnemen met de WEC-raad.

Voor 15 december 2010 zal Frans Molkenboer de bevindingen van het eerste deel van het onderzoek rapporteren aan de besturen van het REC Midden Brabant. Na deze rapportage zal het REC-bestuur besluiten over de vervolgstappen en zal het REC-bestuur beslissen welke pilot in februari 2011 zal starten.

Tweede deel van het onderzoek, de leerling-gebonden component

Na presentatie aan, terugkoppeling van en besluitvorming door het bestuur van het REC Midden Brabant zal gestart worden met de verdere uitwerking van de mogelijkheden om een passend diplomagericht aanbod van VMBO 3 en 4 basis en kader voor cluster 3 en 4 leerlingen binnen het REC Midden Brabant te realiseren. Een van deze vervolgstappen is de start van een pilot. De vraag is niet of er een pilot gestart moet worden, maar de vraag welke vorm deze pilot gaat krijgen. Dit zal het eerste deel van het onderzoek uit gaan wijzen. Hierover beslist het REC-bestuur.

Door deze pilot wordt het aanbod van VMBO basis en kader onderwijs aan cluster 3 & 4 leerlingen vergroot.

Deze pilot wordt gevolgd en geëvalueerd door Frans Molkenboer. Hiernaast zal hij het advies verder uitwerken. In de laatste fase van het onderzoek, in september 2011 zal Frans Molkenboer de invoer van de adviezen volgen.

5. Tijden voor de uitvoering van activiteiten; (inclusief begin en te verwachte eindtijd).

De start van het onderzoek is voorzien op 1 mei 2010 en eindigt op 15 december 2010

De leerling-gebonden component van het initiatief start op 1 februari 2011 en eindigt op 30 september 2011

6. Organisatiebeschrijving en verantwoordelijkheden voor de uitvoering.

Frans Molkenboer is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit onderzoek. Frans Molkenboer doet dit onderzoek in opdracht van het REC Midden Brabant.

7. Beschrijving van de manier van evaluatie, rapportage, verantwoording en delen van kennis en ervaringen.

Manier van evaluatie	Bewaking van de voortgang in de vorm van verslaglegging aan het REC Midden Brabant en de projectleiding van passend onderwijs.
Rapportage aan projectleiding	Rapportage geschiedt op eigen initiatief en op aanvraag van het REC Midden Brabant, of de projectleiding van Passend onderwijs en op de volgende evaluatiemomenten: 15 juli 2010: voortgangsrapportage eerste deel van het onderzoek 15 december 2010: afsluitende rapportage inventarisatiefase 27 mei 2011: voortgangsrapportage leerling-gebonden component 30 september 2011: eindrapportage onderzoek
Verantwoording	Frans Molkenboer zal zijn tijd schrijven en faciliterende kosten rapporteren aan zowel het bestuur van het REC Midden Brabant, als de projectleiding van Passend onderwijs Midden Brabant.
Delen van kennis	Resultaten van dit onderzoek zijn vrij in te zien voor geïnteresseerden en zal worden gedeeld met betrokkenen als samenwerkingsverbanden, de WEC-raad en RECs.

Onderzoekresultaten

Situatieschets

Huidig aantal leerlingen:
Aantallen vso-VMBO leerlingen:

	Mytyschool	Parcours	Sg. De Keyzer
Huidig aantal VMBO leerlingen	60	30	78
Waarvan op VMBO basis / kaderniveau leerjaar 3, of 4	10	17	-

Opvallend weinig, in vergelijking met landelijke cijfers uit oktober 2008¹:

Soort onderwijs	Aantal leerlingen		%	
	Midden-Brabant	Midden-Brabant	Midden-Brabant	Landelijk
Voortgezet onderwijs	16.842			
Rugzakleerlingen	303		1,8%	1,8%
LWOO	1.435		8,5%	10,2%
Vso	409		2,4%	3,3%
Praktijkonderwijs	232		1,4%	2,8%
Zorgleerlingen	2.379		14,1%	18,1%

Het aantal zorgleerlingen binnen de regio Midden-Brabant ligt maar liefst 4% onder het landelijke gemiddelde. Dit gaat om 669 leerlingen.

Werkveld 2:

Voor wat betreft werkveld 2, leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) kan het verschil van 1,7% deels verklaard worden door het feit dat er slechts op een beperkt aantal locaties LWOO aangeboden werd in 2008.

In 2008 waren in Tilburg de Vakschool, MBC economie en Groen en de frater van Gemertschool de enige aanbieders van leerweg ondersteunend onderwijs. Vanuit het samenwerkingsverband VO Midden-Brabant kregen nog ongeveer 100 leerlingen aanvullende bekostiging. Deze leerlingen werden getypeerd als niet-beschikte beschikte onderinstromers en als zij-instromers². Wanneer deze honderd leerlingen verwerkt zouden worden in de gegevens spreek je over 1.535 leerlingen, 9,1% van het totaal.

Sinds 2008 zijn er naast het MBC een aantal scholen die de licentie verkregen hebben om leerwegondersteunend onderwijs aan te bieden.

0162315650 dongen

2010-2011:

Momenteel biedt het Reeshofcollege ook LWOO aan 16 leerlingen (verwachting 2011-2012: 30 LWOO-leerlingen) en het Cambreurcollege te Dongen aan 18 leerlingen (verwachting 2011-2012: groei naar ca. 33 leerlingen).

2011-2012:

In schooljaar 2011-2012 gaan 2college Durendaal (verwachting 40 LWOO-leerlingen) en de Rooi Pannen (verwachting 97 LWOO-leerlingen) LWOO aanbieden.

2012-2013:

2college Ruiven zal naar verwachting in 2012-2013 leerwegondersteunend onderwijs aan gaan bieden.

¹ Bron: Infinite; Richtlijnen voor het verzamelen van kwantitatieve gegevens Passend Onderwijs, maart 2010 Els Verschure

² Bron: SWV VO Midden-Brabant, WSNS Tilburg, Stichting BoVo Tilburg; Positionering extra zorg, waaronder LWOO, in het VO in Midden-Brabant, januari 2011 Tiny Spijkers, Jos Derksen

Het is met de mij beschikbare gegevens niet te zeggen in hoeverre de bovenstaande ontwikkelingen hun weerslag hebben op het percentage van het aantal LWOO-leerlingen in de regio Midden-Brabant. Wel is mijn inschatting dat het werkelijke, huidige percentage LWOO-leerlingen in de regio Midden-Brabant boven de 8,5% ligt, maar niet boven het landelijk gemiddelde van 10,2% zal liggen.

Praktijkonderwijs

Naast het beperkte aantal leerlingen in werkveld 2, volgen ook opvallend weinig leerlingen praktijkonderwijs in de regio Midden-Brabant. Slechts de helft van het aantal leerlingen die je op basis van de landelijke cijfers zou verwachten in het praktijkonderwijs volgt praktijkonderwijs in deze regio.

De voorgaande cijfers zijn extra opvallend doordat de cijfers van het primair onderwijs juist iets boven het landelijk gemiddelde liggen:

Soort onderwijs	Aantal leerlingen	%	%
	Midden-Brabant	Midden-Brabant	Landelijk
Primair onderwijs	26.598		
Rugzakleerlingen	486	1,8%	1,3%
Speciaal basisonderwijs	900	3,4%	2,7%
Speciaal onderwijs	576	2,2%	2,1%
Zorgleerlingen	1.962	7,4%	6,2%

Werkveld 3:

Het aantal leerlingen dat binnen het voortgezet onderwijs onderwijs volgt met een rugzak ligt gelijk met het landelijk gemiddelde.

Er volgen 409 leerlingen onderwijs binnen een setting voor voortgezet, speciaal onderwijs. Dit aantal ligt 0,9% onder het landelijk gemiddelde. Het percentage leerlingen dat onderwijs volgt binnen het speciaal onderwijs ligt 0,1% boven het landelijke gemiddelde.

Wanneer je uitrekent wat het verschil van 0,9% stijging voor het aantal vso leerlingen zou betekenen kom je op 562 leerlingen, een stijging van 38%.

Er zijn verklarende argumenten te vinden. De cijfers zijn uit 2008. Sinds 2008 wordt het VMBO-T, HAVO, en VWO onderwijs voor kinderen met cluster 4 problematiek opgezet vanuit de Keyzer.

60% van de leerlingen in Nederland volgt VMBO-onderwijs, waarvan 52% de richting VMBO-basis, of kader. Op basis van het huidig aantal vso-leerlingen van 409 zou je verwachten dat 128 leerlingen binnen het vso VMBO-basis, of kader onderwijs zou volgen. Wanneer je uitgaat van 562 leerlingen spreek je over 175 leerlingen.

Conclusie:

Deze cijfers geven natuurlijk slechts een richting aan.

Deze cijfers geven aan dat er leerlingen in de regio Midden-Brabant zijn die in andere regio's eindonderwijs op VMBO-basis en kaderniveau verzorgd door het vso volgen.

Deze cijfers wijzen er m.i. op dat veel leerlingen die nu binnen werkveld 1 en 2 onderwijs volgen leerlingen zijn die in andere regio's onderwijs volgen in werkveld 3.

Ik denk dat deze cijfers aangeven dat de problematiek van de gemiddelde vso-leerling in deze regio zwaar is. Dit maakt uitplaatsingsbeleid van deze groep leerlingen van werkveld 3 naar de werkvelden 1 en 2 lastiger.

Inventarisatie stand van zaken REC

De volgende scholen bieden VSO onderwijs aan binnen het REC 3 & 4 Midden Brabant:

- Pedologisch Instituut de Hondenberg te Oisterwijk
- ZML de Bodde, te Tilburg
- Mytyschool, te Tilburg
- Parcours, te Tilburg
- Sg. De Keyzer, te Goirle

De directies en besturen van al deze scholen geven aan bereid te zijn mee te denken, verdere samenwerking te willen zoeken en ondersteuning willen bieden aan de totstandkoming van een dekkender aanbod VMBO- basis en kader onderwijs voor de cluster 3 en 4 leerlingen. Gezien de doelgroep (niveau en problematiek) en locatie van de verschillende scholen en na gesprek met de verschillende bestuurders, directieleden zijn er drie locaties voor vso-onderwijs waar ik me in het onderzoek op gericht heb.

Dit zijn:

- Mytyschool Tilburg
- Parcours, locatie Generaal Smutslaan
- Sg. De Keyzer

		Mytyschool	Parcours GS	Sg. De Keyzer
Samenwerkingspartner		Onderwijsgroep Tilburg, MBC	Onderwijsgroep Tilburg AKA-A	-
Sectoren	Economie	Administratie	Administratie	-
	Zorg en welzijn	Zorg en welzijn	-	-
	Landbouw	Groen	-	-
	Techniek	-	-	-
Vaklokalen		handvaardigheid	handvaardigheid	handvaardigheid
		kantoorsimulatie	Koken	Techniek
		Groenlokaal		verzorging
Bevoegdheden		- Wiskunde - Scholing leerkrachten (o.a. kantoorpraktijk) - samenwerking met leerkrachten MBC (maatjes)		- ak, bio, nask, Ne - in opleiding: verzorging, nederlands, wiskunde geschiedenis, economie
Lege Theorielokalen		0	1	0
Uitbreidingsmogelijkheden theorielokalen		Ja	Ja	onduidelijk

Eigen Toekomstschets REC-scholen

Sg. De Keyzer

Sg. De Keyzer biedt momenteel onderwijs aan 35 leerlingen op VMBO-basis niveau. Hierbij is de insteek dat kinderen met passende capaciteiten ook uit kunnen stromen na 2 jaar onderwijs op de Keyzer op VMBO-kader niveau.

Sg. De Keyzer geeft aan zich te richten op het opzetten van eindonderwijs op VMBO-T, HAVO en VWO-niveau. Sg. De Keyzer heeft niet de ambitie eindonderwijs te gaan verzorgen op een lager niveau. Sg. De Keyzer geeft aan mee te willen werken aan een verantwoorde instroom van haar leerlingen in een andere school.

Sg. De Keyzer selecteert sinds anderhalf jaar op de andere criteria dan voorheen. Sg. De Keyzer laat slechts leerlingen toe waarvan zij de verwachting heeft dat er een reële kans is dat de betreffende leerling na 2 jaar vso-onderwijs succesvol kan schakelen naar onderwijs binnen werkveld 1, of 2. De inzet van docenten, of uitwisseling van docenten is bespreekbaar.

Mytylschool en Parcours GS

De Mytylschool en Parcours geven beide aan zeer open te staan voor samenwerking. Beide organisaties lopen aan tegen de nadelen aan die ze ondervinden van de beperkte leerlingaantallen. Beide organisaties geven aan leerkrachten indien nodig uit te willen zenden naar elkaars / andere organisaties.

Vanuit Parcours wordt aangegeven wegens de doelgroep en extra kosten die plaatsing op de locatie aan de Pastoriestraat met zich meebrengen dit niet de aangewezen locatie is om in dit onderzoek mee te nemen.

Advies

De bezuinigingen die komen vragen om nieuwe structuren, de oude structuren handhaven met de komende bezuinigingen is geen optie.

In de beleidsbrief van de minister OCW inzake invoering Passend Onderwijs van 28 januari jl. wordt melding gemaakt van een nieuw bekostigingssysteem. In dit nieuwe bekostigingssysteem wordt door het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO een laag, middel, of hoog zorgbudget toegekend aan de huidige clusterleerlingen. Ik ga ervan uit dat hierbij de doelgroep van de leerlingen met rugzak in het vo en de leerlingen in het vso bedoeld wordt.

De leerlingen met een lage zorgvraag zouden opgevangen kunnen blijven worden in de huidige structuren van werkvelden 1 en 2.

Naar mijn idee zijn er twee verschillende opties mogelijk waar leerlingen met een middelzware, of zware zorgvraag opgevangen kunnen worden:

Optie 1:

`We doen het samen met werkveld 1 & 2`

Leerjaar 1 en 2 volgen leerlingen grotendeels binnen locaties van het VSO, waarbij de leerlingen die nu VMBO/basis onderwijs volgen op Sg. De Keyzer instromen bij Parcours locatie Generaal Smutslaan. Vanaf leerjaar 3 gaan de leerlingen met een middelzware zware zorgvraag (cluster 3 en 4) instromen in locaties van het MBC in het model van de Parelklassen. De leerlingen met een zware, zware zorgvraag blijven onderwijs volgen binnen de VSO/scholen.

Optie 2:

`Speciaal onderwijs organiseert het zelf`

Optimalisering REC-voorzieningen en meer samenwerking.

Leerlingen die nu VMBO/basis onderwijs volgen op Sg. De Keyzer stromen in bij Parcours locatie Generaal Smutslaan.

Uitwerking optie 1:

`We doen het samen met werkveld 1 & 2`

De problematiek van de leerlingen die VMBO-basis / kaderonderwijs volgen op Sg. De Keyzer heeft op een enkele uitzondering na cluster-4 problematiek. Deze problematiek sluit beter aan bij de doelgroep van Parcours aan de Generaal Smutslaan dan de leerlingen van de Mytyschool. De doelgroep leerlingen die nu VMBO-basis, kader onderwijs volgt op de Keyzer in leerjaar 1 en 2 zou geleidelijk volledig in kunnen stromen in Parcours. Hierbij zou het belangrijkste aandachtspunt zijn het creëren van een veilig klimaat voor deze groep leerlingen. Een groep waarvan een aantal leerlingen kwetsbaar, slecht weerbaar is. Deze doelgroep zou een verdunning van de problematiek van Parcours kunnen betekenen.

De leerlingen met een middelzware zorgvraag zouden worden opgevangen in nieuw in te richten structuren binnen het werkveld 2 onder regie en ondersteuning van werkveld 3. De leerlingen met een zware zorgvraag zouden opgevangen blijven worden binnen de vso-scholen.

Naar mijn idee is er binnen de cluster 3 & 4 doelgroep een groep leerlingen met een dusdanige problematiek dat het niet realistisch is deze leerlingen te plaatsen in een voorziening binnen werkveld 1, of 2. Leerlingen met een middelzware zorgvraag zouden wel onder de juiste, beschermende omstandigheden in kunnen stromen in werkveld 1, of 2. De uitdaging die er ligt is een organisatie neer te zetten waarbij leerlingen met een middelzware problematiek succesvol eindonderwijs kunnen volgen en deze groep "ten koste" van de groep leerlingen met de zware zorgvraag uit te breiden. Hierdoor zou:

- voor meer kinderen passend aanbod gerealiseerd kunnen worden
- makkelijker kennisuitwisseling te organiseren zijn tussen de werkvelden 1, 2 en 3

Wanneer de leerlingen die nu onderwijs volgen op Sg. De Keyzer op VMBO-basis en kaderniveau vanaf leerjaar 1 in zouden stromen bij Parcours Generaal Smutslaan is er een belangrijk nadeel opgelost. Namelijk de beperkte schaalgrootte van het vso cluster 4 onderwijs. Door de samenwerking te intensiveren zou ook cluster 3 hiervan kunnen profiteren.

Vanaf de leerjaren 3 en 4 wordt door de leerlingen binnen het VMBO gewerkt aan het examenprogramma. Voor deze leerlingen zou meer intensieve samenwerking met werkvelden 1, en 2 gezocht moeten worden. Specifiek zou moeten worden ingezet op samenwerking met werkveld 2 om binnen deze scholen volgens het model van de Parelklassen van het ZML onderwijs aan te bieden aan leerlingen met een middelzware zorgvraag.

Er zouden binnen 2 scholen van de onderwijsgroep Tilburg parelklassen kunnen starten. Wanneer op de Vakschool en het MBC economie en Groen een parelklas zou starten zouden alle sectoren aangeboden kunnen worden. De groepen zouden gedraaid moeten worden door leerkrachten van het vso, waarbij zij aanwezig blijven bij de vaklessen die gegeven worden door leerkrachten van het MBC.

De parelklassen zouden een REC-brede voorziening kunnen zijn. Een voorziening waarbij cluster 3 en cluster 4 leerlingen in 1 groep onderwijs krijgen. Mijn verwachting is dat het grootste deel van de leerlingen cluster-4 problematiek heeft. Ondersteuning van de parelklassen zou verzorgd kunnen worden door de ambulante begeleiders van het REC die nu aanwezig zijn op de locaties. Deze gedachte vindt bij Paula Sukel (voorzitter bestuur onderwijsgroep Tilburg) steun.

Een eerste stap zou kunnen zijn om de mogelijkheden onderzoeken van een vso-parelklas binnen het MBC.

Belangrijk nadeel van deze optie is: de betaalbaarheid. Tijdens de praktijkvakken zou je te maken hebben met dubbele personeelslasten. Iets dat in deze tijd van bezuinigingen wellicht lastig te organiseren is.

Onderzocht zou kunnen worden:

- Wat is het draagvlak op de verschillende niveaus voor een parelklas.
- Welke kosten brengt een parelklas met zich mee.
- Welke organisatie draagt deze kosten.
- Hoe zou het idee van een parelklas vorm kunnen worden gegeven.

Uitwerking optie 2:

`Speciaal onderwijs organiseert het zelf`

Optimalisering REC-voorzieningen en meer samenwerking.

De problematiek van de leerlingen die VMBO-basis / kaderonderwijs volgen op Sg. De Keyzer heeft op een enkele uitzondering na cluster-4 problematiek. Deze problematiek sluit beter aan bij de doelgroep van Parcours aan de Generaal Smutslaan dan de leerlingen van de Mytylschool.

De doelgroep leerlingen die nu VMBO-basis, kader onderwijs volgt op de Keyzer in leerjaar 1 en 2 zou geleidelijk volledig in kunnen stromen in Parcours. Hierbij zou het belangrijkste aandachtspunt zijn het creëren van een veilig klimaat voor deze groep leerlingen. Een groep waarvan een aantal leerlingen kwetsbaar, slecht weerbaar is.

De drie betrokken REC-scholen geven aan open te staan voor uitwisseling van personeel. Parcours en de Mytylschool geven aan dat leerlingen groepsgewijs, of individueel in kunnen stromen in de scholen.

Te denken valt aan:

- De uitwisseling van personeel. Een vakleerkracht koken vanuit Parcours zou leerlingen van de Mytylschool op de Mytylschool les kunnen geven.
- Het gebruik van lokalen
- De instroom van een leerling van Parcours binnen de Mytylschool met een affiniteit voor Groen.
- De inzet van een leerkracht van de Keyzer om een drietal leerlingen van de Mytylschool op de Mytylschool biologie te geven.
- Gebruik maken van elkaars samenwerkingsrelaties.

Belangrijk voordeel van deze optie is dat dit de meest goedkope optie is.

Conclusie

De genoemde cijfers wijzen er op dat veel leerlingen die nu binnen werkveld 1 en 2 onderwijs volgen leerlingen zijn die in andere regio's onderwijs volgen in werkveld 3.

Ik denk dat deze cijfers aangeven dat de problematiek van de gemiddelde vso-leerling in deze regio zwaar is. Dit maakt uitplaatsingsbeleid van deze groep leerlingen van werkveld 3 naar de werkvelden 1 en 2 lastiger. Hierdoor wordt er meer beroep gedaan op de inzet van personeel, iets wat uitplaatsing kostbaar maakt.

Op donderdag 3 februari heb ik het verslag van de inventarisatiefase gepresenteerd aan de leden van de directie en het bestuur van het REC Brabant cluster 3 & 4. Op basis van deze presentatie en de hierop volgende bespreking heb ik het verslag op onderdelen aangepast. Mede op basis van de aangekondigde bezuinigingen is besloten door het REC-bestuur het vervolg van het onderzoek op te schorten en eerst de gevolgen van de aangekondigde bezuinigingen uit te werken.

Bijlage 1

Onderbouwing en financiering van de Keyzer in het kader van het onderzoeken van de mogelijkheden om een passend diploma gericht aanbod van VMBO 3 en 4 basis en kader voor cluster 3 en 4 leerlingen binnen het Rec Midden Brabant te realiseren.

Binnen het VSO van de Keyzer wordt voor ongeveer 35 leerlingen de onderbouw aangeboden op basis/kader niveau. De leerlingen schakelen na 2 jaar naar een andere vorm van voortgezet (speciaal) onderwijs. De Keyzer heeft in schooljaar een aantal onderzoeken en analyses gemaakt. Ook zijn er een aantal trajecten met individuele leerlingen opgezet en uitgevoerd met als doel de aansluiting met de bovenbouw te optimaliseren.

Aanleiding voor de bovengenoemde acties waren enerzijds het grote aantal leerlingen dat binnen een half jaar na de start op de volgende school vastliep (32%). Anderzijds was het erg moeilijk om de leerlingen op een volgende school geplaatst te krijgen.

Maart/april/mei 2010

Reden van aanmelding

Allereerst is gekeken naar de reden waarom leerlingen op het VSO van de Keyzer worden aangemeld. 80% van de leerlingen blijkt te worden aangemeld, omdat de scholen van herkomst en de ouders de kans op succes op een reguliere school te klein achten. Of de leerlingen zijn te kwetsbaar, of de leerlingen hebben teveel begeleiding nodig, of de leerling zal verzuipen op een grote school. In 35% van de aanmeldingen lijkt het niveau ondergeschikt te zijn aan het pedagogisch klimaat van de school.

Samenstelling van de doelgroep

De volgende categorieën leerlingen zijn te onderscheiden:

1. leerlingen die kwetsbaar zijn, en niet voldoende cognitieve capaciteiten hebben om een diploma gerichte route te volgen
2. leerlingen die kwetsbaar zijn en wel voldoende capaciteiten hebben om een diploma gerichte route te volgen, die daarna ook kunnen schakelen naar een MBO opleiding
3. leerlingen die kwetsbaar zijn, over voldoende capaciteiten beschikken om een diploma te halen, die in verband met hun persoonlijkheid meer gebaat zijn bij het volgen van een arbeidstoeleidend traject.
4. leerlingen die een grote begeleidingsbehoefte hebben, en die niet over voldoende cognitieve capaciteiten beschikken om een diplomagerichte route te volgen.
5. leerlingen die een grote begeleidingsbehoefte hebben en wel voldoende capaciteiten hebben om een diploma gerichte route te volgen, die daarna ook kunnen schakelen naar een MBO opleiding
6. leerlingen die een grote begeleidingsbehoefte hebben, die in verband met hun persoonlijkheid meer gebaat zijn bij het volgen van een arbeidstoeleidend traject.
7. Leerlingen die in principe voldoende cognitieve capaciteiten hebben om een diploma gericht traject op vmbo-t niveau af te ronden. Deze leerlingen presteren vanwege gedragsproblemen of werkhoudingproblemen op een lager niveau.

Bepalen perspectief van de zittende leerlingen

De betreffende leerlingen zijn uitgebreid onderzocht, mbv de volgende middelen:

- dossieronderzoek
- gesprekken met ouders
- gesprekken met leerlingen
- observaties

De schooladviezen zijn tot stand gekomen naar aanleiding van bovengenoemd onderzoek.

September/oktober/november 2010

Ook de nieuwe groep 2 BK leerlingen is in beeld gebracht. Daarbij is het vervolgperspectief van de leerling, samen met ouders en leerlingen geformuleerd.

Tegelijkertijd zijn er leerlijnen op de volgende terreinen opgesteld:

- Schoolse vaardigheden
- Zelfredzaamheid
- Arbeidsvaardigheden

De leerlingen zijn bekeken vanuit de leerlijnen en er is per leerling een plan opgesteld, waarbij het vervolgperspectief van de leerling is gekoppeld aan de inschaling op de leerlijnen.

September 2010 tot en met juli 2011

Er is voor een aantal leerlingen een aanvullend of vervangend onderwijsaanbod gerealiseerd. De individuele trajecten zijn er enerzijds op gericht om de aansluiting met de vervolgschool beter te maken en anderzijds op het opdoen van positieve ervaringen voor de leerlingen. Het aanvullend onderwijs ziet er in het kort als volgt uit:

1	Kwetsbaar Pro niveau	<ul style="list-style-type: none">• daar waar nodig worden vmbo methodes losgelaten en krijgen leerlingen les met de methodes van het praktijk onderwijs 2 leerlingen
2	Kwetsbaar Vmbo bk niveau Vvperspectief: mbo	<ul style="list-style-type: none">• leerlingen krijgen extra begeleiding op het gebied van de persoonlijkheid. Via observaties en daaraan gekoppeld individuele gesprekken worden de leerlingen nadrukkelijk voorbereid op het vervolgonderwijs 4 leerlingen
3	Kwetsbaar Vmbo bk niveau Vvperspectief: Arbeid	<ul style="list-style-type: none">• leerlingen krijgen een aanbod gericht op het vergroten van de arbeidsvaardigheden en het opdoen van meer praktijkervaring. Op dit moment geen leerlingen
4	Gedragmatig Moeilijk Pro niveau	<ul style="list-style-type: none">• daar waar nodig worden vmbo methodes losgelaten en krijgen leerlingen les met de methodes van het praktijk onderwijs 1 leerling
5	Gedragmatig Moeilijk Vvpersp: Mbo	<ul style="list-style-type: none">• leerlingen krijgen extra begeleiding op het gebied van de persoonlijkheid. Via observaties en daaraan gekoppeld individuele gesprekken worden de leerlingen nadrukkelijk voorbereid op het vervolgonderwijs 4 leerlingen
6	Gedragmatig Moeilijk Vvpersp Arbeid	<ul style="list-style-type: none">• leerlingen krijgen een aanbod gericht op het vergroten van de arbeidsvaardigheden en het opdoen van meer praktijkervaring. 1 leerling
7	Gedragmatig Moeilijk Vmbo-t niveau	<ul style="list-style-type: none">• met extra ondersteuning volgen deze leerlingen vmbo t 3 leerlingen